

Ansøgning om frikommunenetværk

Frikommunenetværk med de 11 nordjyske kommuner

De 11 nordjyske kommuner har på KKR-møde den 12. februar 2016 besluttet at ansøge Social- og Indenrigsministeriet, om at blive ét samlet frikommunenetværk under temaet: *En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet*. Konkret er der tale om følgende kommuner: Brønderslev, Frederikshavn, Hjørring, Jammerbugt, Læsø, Mariagerfjord, Morsø, Rebild, Thisted, Vesthimmerland og Aalborg.

De nordjyske kommuner er bekendt med, at Social- og Indenrigsministeriet lægger op til, at frikommunenetværkene skal have en størrelse på op til 6 kommuner, og at der skal være tale om en vis spredning, hvad angår størrelse og geografi. De nordjyske kommuner anerkender og bakker fuldt op om, at værdien af frikommunenetværkene er, at der opnås så varierede erfaringer som muligt, hvilket spredning inden for samme tema kan være med til at sikre. Det er dog i Nordjylland vurderingen, at kommunerne i Nordjylland repræsenterer netop denne variation i form af kommuner af forskellige størrelse, og med forskellige udfordringer på beskæftigelsesområdet.

Hvad angår kriteriet om den geografiske spredning, vil der netop på beskæftigelsesområdet være fordele i en samling i stedet for en spredning, fordi de nordjyske kommuner skal ses som et sammenhængende arbejdskraftopland, hvorfor der er fordele ved at samarbejde om forsøg på netop beskæftigelsesområdet. Ved at arbejde sammen sikres en fælles indsats for Nordjyllands store udfordring; nemlig at sikre tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft, der kan understøtte vækstskabelsen hos det nordjyske erhvervsliv.

Desuden har Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering samt Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord givet tilsagn om, at de gerne med deres ekspertise vil understøtte og monitorere de nordjyske forsøg – eksempelvis, hvis der med forsøgene arbejdes med deltager- og kontrolgrupper. Dertil kommer, at Det Regionale Arbejdsmarkedsråd Nordjylland vil have en interesse i at følge, overvåge og bruge den viden, der generes via forsøgene og bidrage til at udbrede erfaringerne.

Begrundelsen for, at de nordjyske kommuner ønsker at indgå i et frikommunenetværk under temaet *En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats* skal derfor ses i lyset af de særlige udfordringer, som regionen tilsammen har med at fastholde og bibeholde en arbejdsstyrke, der matcher behovene hos virksomhederne, og som dermed kan være grundlag for, at regionens virksomheder kan vækste og udvikle sig til gavn for Nordjylland. Ligeledes vil en fælles ansøgning bygge videre på de stærke traditioner kommunerne i Nordjylland har omkring samarbejde.

Såfremt antallet på 11 kommuner diskvalificerer netværket, ønsker en gruppe på færre nordjyske kommuner at ansøge om at være et frikommunenetværk.

De nordjyske udfordringer

Nordjylland er udfordret på flere parametre.

Der bliver **færre i arbejdsstyrken** de kommende år som følge af den demografiske udvikling, og særligt yderområderne i Nordjylland – fx Thy-Mors og Vendsyssel - vil opleve at flere ældre, kombineret med en høj fraflytning af unge, vil betyde færre i arbejdsstyrken. Dette er og bliver en udfordring, fordi det kan blive svært at imødekomme efterspørgslen på kvalificeret arbejdskraft i virksomhederne.

Mangel på **kvalificeret arbejdskraft** er således ligeledes en nordjysk udfordring, som kun kan spås at blive forværret i årene fremover. Foruden den demografiske udfordring, påvirkes udbuddet af kvalificeret arbejdskraft også af, at flere nyuddannede fra Nordjylland fraflytter regionen efter endt uddannelse sammenlignet med andre regioner. Dette skyldes bl.a. manglende jobmuligheder for højtuddannede, og at de nordjyske virksomheder ikke efterspørger de kompetencer, som de nyuddannede har. Derudover er Nordjylland også skævvredet, når det kommer til sammensætningen af arbejdsstyrken. I Aalborg og de omkringliggende kommuner er **andelen af ufaglærte** ca. 23-26 %. For samme gruppe er andelen i yderkommuner som Jammerbugt, Thisted, Morsø og Læsø på mellem 29-36 %. Tilsvarende er **andelen af højtuddannede** med en videregående uddannelse 32-39 % i Aalborg og omegnskommuner, mens andelen i yderkommunerne er 19-24 %.¹

Dertil kommer, at Nordjylland ligger lavere i forhold til **vækst og produktivitet** end det øvrige Danmark – 91 % af landsgennemsnittet². Ligeledes ligger de nordjyske kommuner lavest, når det gælder andelen af **vækstiværksættere**³ sammenholdt med resten af Danmark. Som samlet region betyder det, at regionen og kommunerne mangler virksomheder, der vækster, skaber arbejdspladser og bidrager til, at velfærden kan opretholdes.

Endvidere er **ledigheden i Nordjylland samlet set højere** end i hele landet – 4,9 % i Nordjylland mod 4,4 % i hele landet⁴. De 4,9 % dækker over store udsving i ledigheden blandt de nordjyske kommuner gående fra 3,3 % i Rebild og Thisted til 5,9 % i Aalborg og 9,7 % på Læsø. Forskellen i ledigheden kommunerne imellem hænger bl.a. tæt sammen med den demografiske udvikling og uddannelsesmæssige sammensætning af befolkningen – at flere forlader arbejdsstyrken og dermed også ledighedskøen i yderkommunerne, mens flere og flere unge med en videregående uddannelse i Aalborg desværre ender i ledighed.

Endelig er antallet af **borgere, der modtager offentlig forsørgelse** i de nordjyske kommuner ikke faldet i samme omfang som i hele landet – -0,2 % i Nordjylland og -1,6 % hele landet.

De nordjyske løsninger

De mange udfordringer i Nordjylland kalder på en fælles indsats. Nordjylland og de nordjyske kommuner har tradition for at ville samarbejdet og de fælles løsninger – det ses i de mange fora, som kommunerne og de mange relevante aktører inden for beskæftigelses-, erhvervsfremme- og uddannelsessystemet deltager i. Eksempelvis KKR, Det Regionale Arbejdsmarkedsråd, Jobcenterchef-netværket, NES-gruppen (erhvervscheferne) og Kontaktudvalget.

¹ <http://www.rn.dk/Regional-Udvikling/Fakta-og-statistik/Uddannelse-og-arbejde.aspx>

² Regional Vækst- og Udviklingsstrategi 2015-2018 s. 16

³ Definition: Vækstiværksættere defineres som nye virksomheder indenfor markeds-mæssige erhverv, der har 5 eller flere ansatte to år efter deres etablering, og en gennemsnitlig årlig vækst i ansatte på mere end 20 pct. i de følgende 3 år.

⁴ <http://rar-bm.dk/da/Nordjylland/Om-arbejdsmarkedet/Ledighed.aspx> - december 2015

Sidste skud på stammen i det nordjyske samarbejde er Business Region North Denmark (BRN), der blev etableret 1. januar 2015.

Med afsæt i de nordjyske udfordringer ønsker de 11 nordjyske kommuner og Region Nordjylland via partnerskabet i BRN, at fastholde og udvikle væksten i Nordjylland og understøtte fremtidig jobskabelse.

Parterne samarbejder målrettet på at skabe fælles satsninger, som parterne finder centrale for en fælles vækstdagsorden, bl.a. kvalificeret arbejdskraft. Målet er at være et dagsordenssættende og proaktivt partnerskab på områder, der er særligt vigtige for en positiv udvikling i regionen samt at være igangsættende på en række konkrete fælles initiativer.

Borgermestrene og Regionsformanden udgør bestyrelsen i BRN.

Den fælles ansøgning

Den fælles ansøgning fra de 11 nordjyske kommuner skal derfor ses i forlængelse af dels de mange nordjyske udfordringer, dels de stærke nordjyske traditioner for samarbejde. Vi ved i Nordjylland, at vi skal finde løsningerne sammen – og at vi er hinandens forudsætninger for at lykkes. Også på beskæftigelsesområdet.

Vi ønsker derfor at gøre en særlig indsats for at få ledige i Aalborg ud i hele regionen. Og vi vil arbejde for at gøre en ekstra indsats for, at flere ufaglærte bliver uddannet og kan være en del af drivkraften i væksten i Nordjylland. Vi vil sammen i Nordjylland sikre, at flere af de mange dygtige og højtuddannede fra Universitetet og UCN Nordjylland prøver kræfter med nordjyske udfordringer i lokale virksomheder – også uden for Aalborg.

Endelig er det vores fælles opgave at sikre, at flere ledige med problemer og syge kommer ud på arbejdsmarkedet og kan bidrage til Nordjyllands udvikling, og at de mange flygtninge, der kommer til vores landsdel, får mulighed for at bidrage med deres kompetencer, i tæt kontakt med vores lokale virksomheder.

Det mener borgermestrene i de 11 kommuner, og derfor ønsker de nordjyske kommuner igen at gå sammen om et samarbejde, der giver mening. Denne gang i et frikommunenetværk under temaet *En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats*.

Som frikommunenetværk med mulighed for igangsættelse af konkrete forsøg vil de nordjyske kommuner opnå friere rammer og større handlefrihed i beskæftigelsesindsatsen, og dermed vil det være muligt at holde fokus på resultater og effekter og dermed i sidste ende lykkes med at bringe ledige og personer på offentlig forsørgelse i øvrigt i beskæftigelse. Dette vurderes ikke altid med gældende lovgivning at være muligt, idet der er indarbejdet flere uhensigtsmæssige krav til rettidighed, proceskrav og formalia.

Ambitionen er derfor med en fælles ansøgning om at blive frikommunenetværk at kunne iværksætte en lang række forsøg inden for beskæftigelsesområdet, der tilsammen kan understøtte de nordjyske udfordringer. Eksempelvis ønskes det afprøvet, hvordan regelforenklinger kan frigøre ressourcer til mere optimale indsatser i forhold til lediges og sygemeldtes progression mod job og uddannelse og dermed sikre, at flere er i arbejdsstyrken. Ligeledes tænkes der i forsøg, der kan understøtte, at ledige med en god

iværksætter-ide kan arbejde med denne uden at rigide forsørgelsesregler spænder ben. Dette til gavn for den enkelte, men også til gavn for Nordjylland, der med flere vækstiværksættere kan få gang i udviklingen og fastholde virksomheder og arbejdskraften i Nordjylland. Og endelig ønskes der afprøvet forsøg i forhold til beskæftigelsesindsatsen for flygtninge – eksempelvis mere fleksible krav til private virksomhedsplaceringer - igen til gavn for den enkelte, der får mulighed for at blive tilknyttet en rigtig arbejdsplads, og til gavn for socialt ansvarlige virksomheder, der ønsker at bidrage til integrationsindsatsen, men som oplever uhensigtsmæssige lovkrav, der spænder ben.

Det er altså ambitionen, at frikommunenetværket skal bidrage til, at beskæftigelsesområdet i Nordjylland i højere grad end tilfældet er i dag kan medvirke til at fremme væksten i regionen via regelforenkling og nye tiltag.

Ved et gå sammen i et nordjysk frikommunenetværk vil erfaringer fra ét forsøg i én/eller flere nordjyske kommuner blive delt med de øvrige kommuner i netværket. Dette vurderes at være en gevinst for det allerede gode samarbejde, fordi der gennem erfaringsudveksling vil være grundlag for hurtigt at kunne "adoptere" forsøg, der virker et sted, og som - med lokale tilpasninger - vil kunne forsøges i en anden kommune i Nordjylland. Ved et fælles netværk understøttes samtidig landsdelens kultur omkring gensidig inspiration og erfaringsudveksling om best practice. Netværket samles således og ideudvikler, vidensdeler og lærer af hinanden.

Kommunerne i netværket ansøger om en række konkrete forsøg ved de enkelte ansøgningsrunder, første gang 1. november 2016. Alle kommuner i netværket forventes at få tilladelse til at anvende de ændringer, som godkendes under de enkelte forsøg, men for hvert forsøg vil der være en gruppe af kommuner (den/de ansøgende kommuner), der påtager sig en særlig forpligtelse til at følge tæt op på effekten af forsøgene og dokumentere effekten, samt sikre, at den bliver tilpas vidensdelt med det øvrige netværk. Hver af disse forsøgsgrupper udnævner en koordinerende kommune.

Organisering af frikommunenetværket

Aalborg Kommune vil som landsdelens største kommune være netværkets netværksansvarlige kommune, der har det overordnede ansvar for netværkets fælles aktiviteter – mødeafholdelse mv.

De nordjyske kommuner har på nuværende tidspunkt flere ideer til forsøg som vil blive udfoldet hvis de nordjyske kommuner udtages til netværk. Ideerne er inden for følgende temaer:

- Kvalificeret arbejdskraft generelt
- Lovgivningsmæssige barrierer for smidig sagsbehandling
- Sammenstilling af beskæftigelse og integration og nytænkning på integrationsområdet

Ideerne skal bidrage til det overordnede formål, der handler om at skabe mere vækst i Nordjylland, hvilket igen forudsætter, at der er relevant og kvalificeret arbejdskraft til rådighed for erhvervslivet.

Når netværket er etableret, vil de enkelte kommuner enten i mindre klynger eller alene ansøge om konkrete forsøg. Hvis flere kommuner går sammen om det samme forsøg, vil der blive udpeget en tovholderkommune, der skal sikre koordinering de deltagende kommuner imellem. For de kommuner, der går sammen om at afprøve samme forsøg, vil der kommunerne imellem være grundlag for udvikling af best practice. Forsøgene vil naturligvis blive evalueret og følge de krav, der stilles til frikommuneforsøget.

Erfaringerne mellem de mange forsøg i netværket vil løbende blive udvekslet på fællesmøder, der planlægges, koordineres og afholdes af Aalborg Kommune. De øvrige kommuner vil ad hoc deltage i planlægningen og afholdelsen.

Eksempler på forsøg

Nedenstående eksempler er nogle af de overvejelser en eller flere kommuner har. Når frikommunenetværket er etableret, vil der blive arbejdet videre med ideer og konkrete forsøgsansøgninger. De nedenstående eksempler kan derfor ændre karakter, eller andre forsøg kan blive prioriteret i stedet.

Iværksætter- og mikrolån

Udfordring: I Aalborg er der pt. høj dimittendledighed blandt nyuddannede fra AAU og UCN. Disse har den nyeste viden med sig fra deres uddannelse og også tit gode ideer til nye tiltag, produkter, services mv. Det, som de mangler, er kapital til at udleve den gode ide. Reglerne for dagpenge og en række af de andre ydelser, der gives til målgrupper i jobcentret bevirker, at ledige ikke må arbejde med deres business-plan, mens de er ledige. Endvidere oplever mange med en iværksætter-ide ikke at kunne rejse den fornødne opstartskapital. Begge udfordringer betyder, at ledige ikke får realiseret det potentiale, som deres ide udgør, og derved får Nordjylland ikke gavn af deres ideer og de muligheder for vækst, der ligger heri.

Løsning: Der ønskes mulighed for at erstatte jobplanen med en iværksætterplan, hvor ledige kan arbejde med deres iværksætter-ide, mens de i en periode stadig modtager deres ydelse. Der skal naturligvis være tale om ideer, der vurderes at være bæredygtige. Ligeledes ønskes det muliggjort i et frikommuneforsøg at kunne yde mikrolån til ledige med en konkret iværksætteridé.

Opblødning af rettidighed i forhold til samtaler – særligt a-dagpenge og sygedagpengeområdet

Udfordring: Kommunerne bruger mange sagsbehandlerressourcer på det nye samtaleflow, som blev indført med beskæftigelsesreformen. På trods af refusionsomlægningen og det øgede fokus på resultater, ses der på a-dagpengeområdet stadig stramme proceskrav i forhold til især samtaleflowet.

Ca. 40 % af ledige a-dagpengemodtagere går i job inden for 3 måneder, og det er derfor opfattelsen, at ressourcerne ville udnyttes bedre ved at fokusere på screening af nyledige og herudfra fastlægge individuelt relevante samtaleflows og aktiveringsindsatser. For nogle borgere, vil det være hensigtsmæssigt med den tætte kontakt. For andre afventes blot en dato for genansættelse efter en vinterfyring.

Endvidere er kravene om opfølgning hver 4. uge på sygedagpengeområdet ej heller altid hensigtsmæssigt. Der ønskes mulighed for en mere fleksibel opfølgningsfrekvens. F.eks. kan det nogle gange være relevant at afvente en undersøgelse, lægeakter m.v. inden opfølgningssamtalen giver mening.

Løsning: Der ønskes forsøg med en mere fleksible tilrettelæggelse af samtaleflowet, vurderet ud fra den enkeltes situation og behov.

Fravigelse om kravet til indhentning af lægeattest i forbindelse med at en sag behandles i rehabiliteringsteamet

Udfordring: I alle sager, som forventes forelagt rehabiliteringsteamet, skal der indhentes den såkaldte LÆ265. I en del sager foreligger i forvejen relevante helbredsmæssige oplysninger med baggrund i statusattester, generelle helbredsattester, speciallægeerklæringer m.v. Indhentning af lægeattesten bliver derfor i flere tilfælde blot et skridt i sagsbehandlingen, som forlænger sagsbehandlingstiden, og som er spild af ressourcer, både økonomiske og administrative. Kommunerne oplever, at lægerne har samme opfattelse. Der er flere eksempler på, at de stort set gentager tidligere erklæringer uden at have nyt at tilføje.

Løsning: Kommunerne ønsker frihed til at tage stilling til, hvorvidt det er relevant at indhente LÆ265 som led i sagsforberedelsen til rehabiliteringsteamet.

Fravigelse af puljemidlerne

Udfordring: Kommunerne oplever, at staten i højere og højere grad forsøger at styre og regulere, hvilke indsatses, der skal afprøves på beskæftigelsesområdet, gennem øremærkede puljemidler. Nordjylland har flere mindre kommuner, der pga. krav til fx antal deltagere i forsøgene, afskrives fra at ansøge og deltage i forsøgene, og dermed få del i puljemidlerne. Dertil kommer, at deadlines ofte er stramme, og at en del midler fra puljerne anvendes til eksterne konsulenter i stedet for at blive brugt på målgruppen for forsøget.

Løsning: Der ønskes frikommuneforsøg, hvor puljemidler fra staten – eksempelvis STAR - frigives til udviklings- og opkvalificeringsinitiativer i de Nordjyske jobcentre.

Afbureaukratisering

Udfordring: Beskæftigelsesområdet er præget af mange proceskrav. F.eks. ses uhensigtsmæssigheder i forhold til:

- at jobafklaringssager skal forelægges på rehabiliteringsteammøde, uanset om der er behov for en tværfaglig indsats eller ej.
- krav om indhentelse af lægeattester i alle sygedagpengesager over 8 ugers varighed og i alle sager, som skal forelægges rehabiliteringsteamet. Dette uanset, om der foreligger andre relevante oplysninger i sagen
- Krav om samtale hver 4. uge for dagpengemodtagere i det første ½ år. 40 % af de ledige dagpengemodtagere går i job inden for 3 måneder.

Løsning: Proceskravene fjernes og jobcentrene får mulighed for at vurdere behovene individuelt. På den måde anvendes ressourcerne bedre til screening og individuelle indsatses.

Frikommunenetværkets kontaktpersoner

Såfremt Social- og Indenrigsministeriet ønsker at drøfte ansøgningen fra de 11 nordjyske kommuner, herunder størrelsen på netværket og/eller den størrelsesmæssige og geografiske spredning, henvises der til netværkets netværksansvalige kommune; Aalborg Kommune.

Kontakten kan gå til en af følgende:

Arne L. Kristensen, Beskæftigelsesdirektør, Aalborg, alk-fb@aalborg.dk

Jesper Dahlgaard, Jobcenterchef, Aalborg, jesd-jobcenter@aalborg.dk

Netta Ben-Yedidia, Konsulent, Aalborg, nby-jobcenter@aalborg.dk

Såfremt Social- og Indenrigsministeriet i perioden efter ansøgningsfristen den 1. juni 2016 og frem til udvælgelse af netværk vurderer, at det nordjyske netværk ikke kan godkendes, ønsker Aalborg Kommune at blive kontaktet mhp. at kunne justere ansøgningen – eksempelvis ved at etablere et mindre netværk bestående af færre kommuner end de 11.

KKR Nordjylland håber, at denne anmodning vil blive tilgodeset af Social-og Indenrigsministeriet.